

เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555). ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์, อาจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์ สภ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ของครู มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังศึกษาว่าพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูหรือไม่ อย่างไร กลุ่มตัวอย่างหลักเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง จำนวน 263 คน และสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง จำนวน 187 คน รวมจำนวนครูที่ศึกษาทั้งสิ้น 450 คน กลุ่มตัวอย่างรอง คือ นักเรียนของครูแต่ละคน (อัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4-6 คน) รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,459 คน

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นพื้นฐานในการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุสำคัญกลุ่มต่างๆ ของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ตัวแปรที่ศึกษามี 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มตัวแปรตามฝ่ายครู ได้แก่ พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) 2) ตัวแปรอิสระกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร 3) ตัวแปรอิสระกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร 4) ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร 5) ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู 7 ตัวแปร และ 6) ตัวแปรฝ่ายนักเรียน 1 ตัวแปร คือ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู รวมตัวแปรที่ศึกษาทั้งสิ้น 21 ตัวแปร

ตัวแปรหลักในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่ วัดด้วยแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า มี 14 แบบวัด เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยร่วมสร้างขึ้นใหม่และนำมาปรับปรุงใช้ใหม่จำนวน 8 แบบวัด ถูกนำไปทดลองใช้ และเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพการวัดสูงไว้ใช้ แต่ละแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่

ระหว่าง .70 ถึง .93 มีสมมติฐานในการวิจัย 6 ข้อ ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ 1) Three – Way ANOVA) และ 2) Standard and Hierarchical Multiple Regression Analysis)

พบผลวิจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ประการแรก จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้าน ใน 2 ด้าน ปรากฏผลดังนี้ 1) **ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมาก** เป็นผู้ที่ (1.1) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย และกลุ่มครูที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (1.2) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และได้รับประสบการณ์มากจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูชาย และ (1.3) มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมากพร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก 2) **ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาก** เป็นผู้ที่ (2.1) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย (2.3) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และได้รับประสบการณ์มากจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูอายุราชการมากและกลุ่มครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา

ประการที่สอง จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน พบว่า เมื่อใช้ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน สถานการณ์ในการทำงาน 4 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ด้าน รวม 11 ตัวทำนายร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ 1) **ทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน** ได้ระหว่างร้อยละ 41.7 ถึง 52.9 โดยสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง 2) **ทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า** ได้ระหว่างร้อยละ 41.4 ถึง 57.1 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย พบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จิตพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง

ประการที่สาม จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ พบผลว่า 1) กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 1 คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้านร่วมกันสามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ปริมาณการทำนายเท่ากับร้อยละ 2.3 และ 1.2 ตามลำดับ) 2) กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 2 (จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน และสถานการณ์ในการทำงาน 1 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวม 4 ตัวทำนาย) สามารถเข้าร่วมทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้เพิ่มขึ้นจากที่กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 1 เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 จาก 14 กลุ่ม มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 1.8 ถึง 5.6 โดยในกลุ่มรวมทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 และทำนายได้เพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเจตคติต่อนักเรียน

ประการที่สี่ พบว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย (กลุ่มเสียง) ได้แก่ ครูที่มีอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 – ม.3) โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ และครูที่สอนระดับประถมศึกษาในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญที่ควรเสริมสร้าง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อไป

ในอนาคตควรมีการวิจัยโดยเฉพาะกับครูประเภทที่เสียง โดยการสร้างกิจกรรมต้นแบบเพื่อพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญดังกล่าวแล้วในประการที่ 4 และทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผล

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND WORK SITUATIONS AS CORRELATES
OF TEACHERS' SUFFICIENCY ECONOMY SOCIALIZATION AND ITS
CONSEQUENCE ON STUDENTS' ATTITUDE TOWARD TEACHERS'
SUFFICIENCY ECONOMY SOCIALIZATION

AN ABSTRACT

BY

KREANGSAK UBONSAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

September 2012

Kreangsak Ubonsai. (2012). *Psychological Characteristics and Work Situations as correlates of Teachers' Sufficiency Economy Socialization and its consequence on Students' Attitude toward Teachers' Sufficiency Economy Socialization*. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Ngamta Vanindananda, Dr. Narisara Peungposop.

The objectives of this correlational – comparative study were to examine the relationship of the teachers' sufficiency economy socialization behavior with psychological traits, work situations, and psychological states. Additionally, this study was to examine the students' attitude toward teachers' sufficiency economy socialization as a consequence of teachers' sufficiency economy socialization behavior. A main sample was 450 primary - and secondary - school teachers from both schools with sufficiency model and schools without sufficiency model. A subsample was students of each teacher (one teacher per 4 to 6 students) with the totaled of 2,459 students.

Based on the Interactionism Model as a conceptual framework, six groups of variables were derived: 1) two dependent variables (teachers' saving socialization behavior and teachers' optimize use of resources socialization behavior); 2) four psychological traits; 3) four work situations; 4) three psychological states; 5) seven biosocial - backgrounds of the samples; and 6) one variable of student, that was students' attitude toward teachers' sufficiency economy socialization. A total of 21 variables were studied

Most of the important variables were assessed in the form of summated – rating scales. Items were tried out and carefully selected with high statistical criteria. The reliability of each measure ranged from .70 to .93. Six hypotheses were tested by two statistical approaches: 1) Three-Way ANOVA and 2) The Standard and Hierarchical Multiple Regression Analysis.

Four groups of important findings were as follows.

First, results from Three-Way ANOVA indicated that 1) **teachers who had higher scores of teachers' saving socialization behavior** were (1.1) teachers from schools with sufficiency model; found in groups of male teachers and teachers with high socio -

economic status (1.2) teachers from schools with sufficiency model, who had high scores of psychological sufficiency, and have more perception of the benefits from sufficiency economy training; found in group of male teachers (1.3) teachers who have high scores of ethical values, more social support from the significant others, and better relationship between teachers and students; found in groups of older teachers and higher experienced teachers. 2) **teachers who have higher scores of teachers' optimize use of resources socialization behavior** were (2.1) teachers from schools with sufficiency model; found in group of male teachers (2.2) teachers from schools with sufficiency model, who had high scores of psychological sufficiency, and more perception of the benefits from sufficiency economy training; found in groups of higher experienced teachers and teachers in secondary schools.

Second, the eleven variables (4 psychological traits, 4 work situations, and 3 psychological states) could predict 1) **for teachers' saving socialization behavior**, the predictive variables could account for 41.7% to 52.9%. The highest predictability was revealed among the teachers from school without sufficiency model. The important predictors were favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, perception of the benefits from sufficiency economy training, achievement motivation, and social support from the significant others. 2) **concerning teachers' optimize use of resources socialization behavior**, the predictive variables could account for 41.4% to 57.1%. The highest predictability was revealed among male teachers. The important predictors were future orientation and self –control, perception of the benefits from sufficiency economy training, psychological sufficiency, and social support from the significant others.

Third, the result of the Hierarchical Multiple Regression Analysis indicated that 1) the first order predictive variables (teachers' saving socialization behavior and teachers' optimize use of resources socialization behavior) could predict students' attitude toward sufficiency economy socialization behavior of teachers from schools with sufficiency model more than teachers from schools without sufficiency model (2.3% and 1.2% respectively). 2) the second order predictive variables (teachers' favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, belief in internal locus of control for student development, favorable attitude toward students, and good relationship between teachers and students)

could significantly increase the predictability of the students' favorable attitude toward sufficiency economy socialization behavior for 1.8 % in total sample and in four subsamples for 1.8% to 5.6%. The highest significantly increased predictability was revealed among the teachers with low socio - economic status. The important predictors were teachers' optimize use of resources socialization behavior, and favorable attitude toward students.

Fourth, it was found that the teachers with low scores of sufficiency economy socialization behavior (at-risk teachers) were the less experienced teachers, the teachers from secondary schools; especially the ones who taught in social studies and science, and the teachers from primary schools who taught career and technology studies. Achievement motivation, social support from the significant others, teachers' favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, perception of the benefits from sufficiency economy training, future orientation and self –control, ethical values, and belief in internal locus of control for student development were found to be important protective factors.

Suggestions for further research

There should be research focusing on the at – risk teachers, employing pilot activities in order to develop the important protective factors proposed in the recommendations above. In addition, experimental evaluative research should also be carried out.